

ВОЄННА ІСТОРІЯ

УДК: [94:323.2(477):327(100)]"1939/..."

DOI: 10.33402/nd.2021-9-207-216

Іванна ЧОБИТ

ад'юнкт штатний

науково-організаційного відділу

Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6669-2474>

e-mail: ivannachobit23@gmail.com

ВИТОКИ, ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СТРУКТУРИ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВОЇ СПІВПРАЦІ

Коротко розкрито витоки, історію створення та розвитку структур цивільно-військового співробітництва. Проаналізовано причини його виникнення та викладено орієнтири розвитку з часів Другої світової війни до сьогодення. Обґрунтовано концепції цивільно-військового співробітництва США та низки країн-партнерів НАТО. Розкрито історію трансформації значення термінів СІМІС та Civil Affairs (цивільні справи) у Доктринах СІМІС НАТО АJP-9 і МС 411/1. Виділено основні аспекти діяльності структур цивільно-військової співпраці у Другій світовій, «холодній війні» та під час миротворчих операцій з підтримки миру і безпеки. Окрему увагу приділено розкриттю основних функцій СІМІС у національних доктринах держав-членів НАТО й окреслено відмінності в доктринних підходах СІМІС таких країн, як США, Франція, Німеччина, Нідерланди, Данія та Україна, адже залежно від викликів, які стоять перед державою, цивільно-військове співробітництво може бути спрямоване як для вирішення завдань усередині держави, так і поза її межами.

Також визначено важливу роль цивільно-військової взаємодії у ході військового конфлікту (операції) та подолання наслідків бойових дій і необхідність налагодження ефективної співпраці між владою, громадськістю та армією, що сприятиме кращому розумінню завдань, які стоять перед структурою СІМІС в умовах збройного конфлікту чи миротворчої місії.

Ключові слова: цивільно-військове співробітництво, цивільно-військова взаємодія, цивільно-військові відносини, цивільні справи, civil-military cooperation, Civil Affairs.

Досвід Другої світової, «холодної війни», операцій, проведених в Іраку, Афганістані, Косові, свідчить про зростання складності викликів, які стоять перед світовою спільнотою. Проблема врегулювання сучасних конфліктів вимагає комплексного підходу міжнародного співтовариства, зокрема через використання скоординованої діяльності в поєднанні цивільних і військових учасників, що дає змогу організувати, координувати й уникати непорозумінь між усіма сторонами конфлікту. Як показує міжнародний досвід, залучення широкого кола цивільних інституцій у процес вирішення конфлікту сприяє досягненню спільної мети – врегулювання та вирішення цього конфлікту.

Актуальність дослідження історії та розвитку структури цивільно-військового співробітництва (civil-military cooperation (CIMIC)) зумовлена, насамперед, збройним конфліктом на Сході України. Теоретичний і практичний інтерес становлять саме розвиток й функціонування таких структур під час збройних конфліктів/воєн. Досвід військових конфліктів свідчить про те, що будь-яка військова операція довготривала та не досягає мети в короткі терміни із використанням лише військових підходів. Важливий чинник в успішному врегулюванні збройного конфлікту – підтримка мирного населення військовою стороною та співпраця із місцевим органами влади, що є запорукою досягнення мети будь-якої операції – встановлення миру. Українські дослідники вже звертали певну увагу на проблематику цивільно-військового співробітництва (ЦВС), досліджуючи інформаційне забезпечення, підготовку фахівців ЦВС, цивільно-військові відносини у країнах Північноатлантичного альянсу (НАТО), досвід створення структури ЦВС зі ЗСУ (Збройних сил України). Варто відзначити статті Наталії Васюкової, Павла Ткачука, Юрія Калагіна, Ігоря Коропатніка, Сергія Гаркуші, а також низку колективних праць¹. Проте історія виникнення, витоки й розвиток структури CIMIC у світовій практиці досліджена неповністю.

Мета статті – проаналізувати історію виникнення та розвитку структури ЦВС від часів Другої світової війни до сьогодення із поясненням основних принципів і підходів, де особлива увага звернена на елемент взаємодії із цивільним середовищем.

Історія створення структур цивільно-військової співробітництва в органах військового управління збройних сил країн Північноатлантичного альянсу, яка розпочинається у другій половині 80-х років ХХ ст., пов'язана з численними міжетнічними конфліктами на територіях країн Південної та Східної Європи, для врегулювання яких залучалися міжнародні миротворчі контингенти. Цивільно-військова співпраця в межах НАТО позначається терміном CIMIC (civil-military cooperation), що в перекладі звучить як цивільно-військове співробітництво. CIMIC – це порівняно молода концепція, яка виникла за «холодної війни», але набула значення, яке має сьогодні, лише під час конфліктів у Югославії в 1990-х роках². Саме її використовують для опису процесу взаємодії між військовою та цивільною сторонами збройного конфлікту. Сама структура CIMIC з'явилася та почала застосовуватись у зв'язку з

¹ Васюкова Н. Цивільно-військове співробітництво в Україні: створення та розвитку у кризових умовах. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2017. № 1. С. 84–95; Гаркуша С. Проблемні питання взаємодії під час проведення антитерористичної операції. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Військові та технічні науки*. Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2015. № 1. С. 19–32; Калагін Ю. Система цивільно-військового співробітництва Збройних Сил. *Сучасна війна: гуманітарний аспект*: матеріали Науково-практичної конференції ХНУ ІС ім. І. Кожедуба (м. Харків, 30 червня 2017 р.). Харків, 2017. С. 90–93; Коропатнік І. Проблеми інформаційного забезпечення діяльності групи цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України. *Верховенство права*. 2016. № 2. С. 100–103; Цивільно-військове співробітництво за стандартами НАТО: навч. посіб. / за ред. В. Телелима. Київ, 2015. С. 86; Цивільно-військове співробітництво у сучасному збройному конфлікті: навч. посіб. / упоряд. П. Ткачук, О. Красюк, Л. Кривизюк. Львів, 2018. С. 141; Цивільно-військове співробітництво на території Донецької та Луганської областей: моделі, тенденції, перспективи / відп. ред. І. Г. Патер. Львів. 2018. С. 498.

² The general board: United States Forces, European theater, civil affairs and military government: organisations and operations. 1945. June 17. P. 37–39.

ускладненням умов, у яких проводяться військові операції. Адже в сучасних умовах війни співіснують як військові, так і цивільні й гуманітарні інститути, здатні вирішувати ширший спектр завдань та разом протистояти викликам, що стоять перед ними. Походження сучасної концепції НАТО СІМІС виникла з двох різних галузей. Перша – американські ідеї цивільно-військового співробітництва у Другій світовій війні. Друга – концепція НАТО СІМІС, яка ґрунтувалася на досвіді американців після Другої світової. Однак у наступних миротворчих місіях НАТО на Балканах та в Афганістані цивільно-військова співпраця набула ширшого значення, яке більше не могло бути охоплено лише концепцією СІМІС НАТО. Ця форма цивільно-військової співпраці бере початок з історії бойових дій у період деколонізації ХХ ст. Британська кампанія проти повстанців у Малайзії – гарний приклад, беручи до уваги рідкісний успіх британців у цьому конфлікті³.

Цивільно-військова співпраця у Другій світовій війні стала важливою частиною військових операцій серед країн-союзників у Західній Європі між 1943 р. і 1945 р.⁴ Під час визволення та завоювання Франції, Бельгії, Люксембургу, Нідерландів, Чехословаччини, Австрії й Німеччини постраждало понад 18 млн мирних жителів. Міста та інфраструктура були зруйновані, а будівлі державних адміністрацій – непридатними для використання або відсутніми. Населення потребувало їжі, води, притулку, санітарії і безпеки. Військове управління було встановлене, щоб утримати цивільних осіб від конфлікту, відновити національні уряди та скерувати цивільні ресурси до збройних сил для покращення військової місії. Тоді ж у країнах Західної Європи почали використовувати терміни «військовий уряд» та «цивільні справи», щоб позначити військове управління та діяльність у цивільній сфері⁵. Цивільні справи (Civil Affairs) – це термін, який ЗС Сполучених Штатів Америки використовували в районі виконання завдань і який передовсім був спрямований на підтримку військової операції⁶. Співробітники цивільних справ – це військові офіцери, яким за військовим повноваженням надано право здійснювати контроль й управління цивільними особами в цьому районі. Сфери, які контролював військовослужбовець у цивільних справах, варіювались від малих сільських громад до великих міст. Власне, обов'язки працівника з цивільних справ охоплювали широкий спектр діяльності, як-от адміністративні обов'язки, забезпечення правової системи та відновлення економіки⁷. Досвід Другої світової війни показав, що між збройними силами і цивільним суспільством у районі операції повинна бути налагоджена ефективна взаємодія, яка має розвиватися та укріплювати їхню військово-цивільну співпрацю. Так, із метою створення сприятливих умов підготовки й виконання військових завдань і зменшення ворожості середовища, у якому проводяться операції, виникла нова система відносин з особли-

³ Robert L. Non-Governmental aid Organisation in Afghanistan between impartiality and counterinsurgency. *Themen schwerpunkt*. 2010. Vol. 28. P. 223–227

⁴ Huntington S. *The Soldier and the State* / MoD, St. Georgi Pobedonosets. Sofia, 1998. P. 456–457.

⁵ Kees H. 'De militair en wederopbouw. Zo civiel als mogelijk en zo militair als nodig'. *Internationale spectator*. 2007. Vol. 61. C. 63–67.

⁶ Ivanov V. *Fundamentals of Civil-Military Cooperation*. *Defence College*. Sofia. 2012. P. 74.

⁷ Jansens R., Teiler G. CIMIC since 1945: historical, political, and operational contexts. *NL Arms. Netherlands annual review of military studies 2002. Civil – military cooperation. A marriage of reason*. Alblasterdam, 2002. P. 74–77.

вим акцентом на взаємодії між цивільним населенням і військовими. Таку взаємодію почали називати «цивільно-військове співробітництво». Мета ЦВС – «завоювання сердець та розуму людей» у ході бойових дій і створення сприятливих умов серед місцевого населення для успішного виконання військовим підрозділом покладених на нього завдань⁸. Від початку обговорення сутності концепції СІМІС було складним через різне його бачення сторін конфлікту. Наприклад, громадські організації вбачали участь військових підрозділів у доставці та розподілі гуманітарної допомоги, цивільне населення прагнуло допомоги військових у надзвичайних ситуаціях, а військові вбачали застосування СІМІС у всіх видах діяльності, непов'язаних із бойовими функціями⁹. Після Другої світової війни у США та країнах НАТО термін «цивільні справи» використовують як характеристику процесу цивільно-військової співпраці, але згодом у НАТО та ЄС (Європейському Союзі) на зміну йому прийшов термін «цивільно-військове співробітництво», а в 2014 р. у новій політиці міністрів НАТО – 411/2, також надано визначення поняття «цивільно-військова взаємодія» (СМІ – *civil-military interaction*)¹⁰. Варто зазначити, що після Другої світової лише американці підтримували свій відділ цивільних справ, на якому пізніше, за часів «холодної війни», і ґрунтувалася концепція НАТО СІМІС. Досвід цивільних справ та військового управління під час Другої світової війни неабияк вплинув на розвиток концепції СІМІС у межах НАТО. Ще під час Другої світової війни в підрозділах ЗС США з подібними функціями були створені відділи цивільних справ армії США (*US Army Civil Affairs Division*)¹¹. Пізніше такі ж – під час війн у Кореї, В'єтнамі та в операціях у Гренаді й Панамі. Їхніми завданнями були вирішення проблеми біженців, врегулювання й управління таборами біженців, їхня евакуація і допомога місцевому населенню¹². Поступово діяльність цивільно-військового співробітництва стала важливою складовою у підготовці та проведенні сучасних військових операцій. Адже ставало зрозуміло, що для вирішення низки проблем, які стосуються як цивільного населення, так і військових діячів, немає одностороннього підходу. З одного боку, було невластиво та недоцільно для військових займатися громадською діяльністю, а з другого – у зоні та поблизу зони бойових дій перебувала велика кількість цивільних осіб, які не могли здійснювати діяльність без військової підтримки. Хоча у війні в Перській затоці в 1990-х роках *Civil Affairs* відіграв важливу роль зі своїм гаслом «Забезпечити перемогу», операції в ХХІ ст. довели, що остаточний успіх зараз немислимий без залучення СІМІС на всіх етапах і рівнях у ході проведення операції¹³. Досвід застосування СІМІС показує, що для досягнення максимального успіху у проведенні операції всім сторонам конфлікту важлива тісна взаємодія між собою та розуміння дій кожної зі сторін. У зв'язку з цим діяльність структур й особового

⁸ CIMIC Field Handbook. 4rd edition / Civil-Military Co-operation Centre of Excellence. Netherlands. The Hague, 2016. P. 178–185.

⁹ Ivanov V. *Fundamentals of Civil-Military Cooperation*.

¹⁰ MC 411/2. NATO Military Policy on Civil-Military Cooperation (CIMIC) and Civil-Military Interaction (CMI). *North Atlantic Military Committee*. May. 2014. P. 64.

¹¹ Jansens R., Teiler G. 'CIMIC since 1945: historical, political, and operational contexts'...

¹² *Ibid.*

¹³ Ivanov V. *Fundamentals of Civil-Military Cooperation*.

складу СІМІС забезпечує додаткову спроможність командира для повноцінного обміну інформацією між зацікавленими сторонами.

У 1990-х роках унаслідок розпаду Радянського Союзу та Югославії в Європі виникла низка нових конфліктів. Етнічні групи боролися за власну суверенну державу у старій Югославії. Цивільна адміністрація була відсутня або ослаблена в цих районах, торгівля зупинялася. Права людини – порушені, відтак почався великий потік біженців. Це вже стосувалося внутрішньодержавних конфліктів. «Холодна війна» закінчилася, і почався період нових загроз та викликів для НАТО. Миротворчі місії передбачають миротворчі дії, забезпечення та побудову миру, іноді їх порівнюють з операціями із протидії повстанцям, оскільки центр ваги – місцеве населення¹⁴. НАТО одержувало завдання з реконструкції в миротворчих місіях, у яких військові командири співпрацювали з органами місцевого самоврядування й організаціями через структуру СІМІС. Під час миротворчих місій ООН цивільно-військова співпраця набула нового значення. Приклад – досвід Нідерландів у Камбоджі в період з 1992 р. по 1993 р.¹⁵. Військовослужбовці батальйону морської піхоти співпрацювали з місцевим населенням через Перехідний орган ООН у Камбоджі та займалися відновленням інфраструктури, розвідкою, розмінуванням, розвитком державних установ, наданням медичної допомоги цивільному населенню¹⁶. У миротворчих місіях в Північному Іраку (1991) та Гаїті (1993–1996), яким сприяли Нідерланди, військовий персонал також здійснював широкий спектр надання допомоги цивільній стороні: від підтримки місцевої поліції до вакцинації курей¹⁷. Тут варто зауважити, що збройні сили більше не використовували цивільні ресурси, як це було під час «холодної війни», а навпаки – надавали всебічну підтримку мирному населенню. Доктрина НАТО АJP-09 від 1997 р. уперше дає визначення та розділяє поняття «діяльність СІМІС» та «операція СІМІС». Діяльність визначено як «військову діяльність, спрямовану на підтримку досягнення мети військової місії шляхом взяття відповідальності за цивільний орган влади, міжнародної чи неурядової організації»¹⁸. Операція – «військова операція, основним наміром і наслідком якої є підтримка цивільної влади, населення, міжнародної чи неурядової організації, метою якої є сприяння у досягненні військових цілей»¹⁹. Так, діяльність СІМІС описано як військову для виконання військової місії у співпраці з цивільною стороною або для виконання цивільної роботи на службі у військових цілях. Операція ж спрямована на підтримку цивільної адміністрації або інших цивільних організацій, де основне – це досягнення військової мети. Ці два різні визначення втратили чинність у 2001 р. У новому визначенні СІМІС акцент на підтримці цивільної адміністрації, як описано у визначенні операції СІМІС, було відкинуто. Поточне ви-

¹⁴ United Nations, Department of Peacekeeping Operations. *Handbook on United Nations Multidimensional Peacekeeping Operations / United Nations*. New York, NY: United Nations. ... 2003. С. 213.

¹⁵ The general board: United States Forces, European theater... P. 40–78.

¹⁶ Maren T. Motivation and Self-Image Among German Peacekeepers. *International Peacekeeping*, 2005. Vol. 12, No. 4. P. 576–585.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ NATO Civil-military co-operation (CIMIC) doctrine, NATO Allied Joint Publication 9 (AJP-9), 1992 en 2003.

¹⁹ Ibid.

значення НАТО СІМІС описано в Доктрині МС 411/1 «Військова політика НАТО»²⁰ щодо цивільно-військового співробітництва і воно як звучить так: «... координація та співпраця на підтримку місії між командувачем НАТО й цивільними суб'єктами, охоплюючи місцеве населення та місцеві органи влади, а також міжнародні, урядові й неурядові організації та агентства»²¹. У цій доктрині автори виділяють три основні аспекти СІМІС. По-перше, всі заходи повинні бути спрямовані на підтримку місії. Але якщо її мета полягає у завоюванні території або перемозі ворога за допомогою бойових дій, то діяльність СІМІС посідає друге місце. Роль СІМІС залежить від типу конфлікту. У Доктрині НАТО наголошено, що в бойових операціях роль СІМІС буде меншою, ніж, наприклад, в операціях із реагування на кризи. СІМІС та бойові дії розглянуто як два окремі види діяльності, які можуть охоплювати або придушувати один одного. По-друге, вражає те, що роль СІМІС, порівняно з цивільними справами, знизилася під час Другої світової війни. Політичне управління, економіка, інформаційні потоки, виробництво продуктів харчування та всі інші аспекти урбанізованої чи сільської місцевості підпадали під військове управління цивільних справ. У Доктрині НАТО мовиться лише про діяльність СІМІС. Термін «військовий уряд» більше не використовується. По-третє, вражає те, що в першому визначенні НАТО СІМІС громадянські суб'єкти стосуються не лише цивільного населення та місцевих органів влади, а й міжнародних, урядових і неурядових організацій²².

Три основні функції СІМІС, відображені в Доктрині НАТО АJP-9, відіграють важливу роль у стабілізації ситуації в районі конфлікту²³. Наступні три можна знайти у всіх національних доктринах держав-членів НАТО: Цивільно-військовий зв'язок. Ця діяльність – основа роботи СІМІС і обертається навколо координації щодо планування на політичному рівні. Планування та робота із громадськими організаціями також підпадає під цю основну функцію СІМІС.

Підтримка цивільного середовища. Ця функція охоплює широкий спектр заходів СІМІС, які забезпечують підтримку цивільного середовища задля успішного виконання військовими підрозділами покладених на них завдань у районі бойових дій.

Підтримка сили. Виконуючи цю функцію СІМІС, командири військових підрозділів звертаються за підтримкою до місцевого населення в районі виконання завдання. Така діяльність здійснюється з метою уникнення та попередження перешкоджання військовим операціям зі сторони цивільних суб'єктів, а також тому, що війська так чи так залежать від ресурсів місцевого населення.

Варто зазначити, що друга і третя функції відповідають визначенням цивільних справ часів Другої світової війни, а перша забезпечує виконання загальної стратегії. Основні функції Доктрини СІМІС НАТО формують концептуальну основу, навколо якої кожна країна НАТО надає власну інтерпретацію та тлумачення відповідно до свого стратегічного розвитку. Наприклад, у США до 2012 р. у межах НАТО все ще

²⁰ NATO Military Committee, MC 411/1 NATO Military Policy on Civil-Military Co-operation.

²¹ Ibid.

²² The general board: United States Forces, European theater...

²³ NATO Civil-military co-operation (CIMIC) doctrine, NATO Allied Joint Publication 9 (AJP-9), 1992 en 2003.

використовувався термін «цивільні справи» замість СІМІС²⁴. Франція не була членом військової організації НАТО між 1966 р. та 2009 р. і використовувала термін «action civilo-militaire», але змінила абрєвіатуру на СІМІС, щоб уникнути плутанини. Німеччина використовувала термін «Zivil-Militärisch Zusammenarbeit», що і є прямим перекладом СІМІС²⁵. Цивільно-військове співробітництво Великобританії найбільше відхилялася від доктрини НАТО, оскільки британці використовували СІМІС як інструмент у межах свого загальнодержавного внутрішнього підходу²⁶. Нідерланди також намагалися створити СІМІС подібний за функціями із Великобританією, але у більш широкому контексті. Для розуміння цивільно-військової співпраці Нідерланди застосовують для цього 3D-підхід. Де «D» – це Development (розвиток), Diplomacy (дипломатія) та Defence (оборона). Данія внесла комплексний підхід до порядку денного НАТО у 2003 р., і, як і Нідерланди та Великобританія, приділяє багато уваги внутрішньому розвитку СІМІС²⁷. Також є група країн, у яких структура цивільно-військового співробітництва перебуває на етапі зародження і становлення, де визначення СІМІС слугує орієнтиром. Такий приклад – структура ЦВС ЗСУ. Український СІМІС зародився із початком російсько-української війни у 2014 р. та є внутрішнім. Загалом, у його основі лежить розуміння концепції СІМІС НАТО, але він одночасно ґрунтується і на досвіді офіцерів ЦВС, які й досі виконують завдання в зоні Операції об'єднаних сил (ООС) на власній території²⁸.

Отже, структура СІМІС виникла й почала розвиватися внаслідок ускладнення умов середовища, у якому збройні сили виконували покладені на них завдання. З часів Другої світової війни і до сьогодні цивільно-військова співпраця була та залишається невід'ємним елементом у проведенні військового конфлікту. Діяльність СІМІС спрямована на допомогу місцевій владі та мирному населенню й узгоджується з цими сторонами для надання належної підтримки. Досвід операцій, проведених останніми десятиліттями, показує, що СІМІС застосовується у всіх видах операцій, а військова сторона повинна враховувати політичні, соціальні, економічні, культурні, релігійні, гуманітарні й інші чинники навколишнього середовища та залучати їх до планування і проведення своїх операцій. Необхідно також враховувати той факт, що велика кількість цивільних учасників перебуватиме в зоні проведення операцій із власними цілями, методами, принципами, мандатами, структурами, ролями та перспективами, які можуть бути використані в ході операцій і навпаки. Тобто, об'єднавши зусилля всіх учасників конфлікту, підвищується ефективність та результативність виконання завдань як військовою стороною, так і цивільною.

Залежно від типу операцій і засобів досягнення оперативних цілей відрізняється сфера застосування СІМІС, але не змінюється суть його основних функцій. Адже, як показує досвід ведення збройних конфліктів, військові підрозділи переважно діють серед місцевого населення, яке має власні цілі та повноваження в районах операцій.

²⁴ Doctrine for Civil-Military Cooperation (NP-3.4.9), MoD, Sofia, 2014.

²⁵ MC 411/2. NATO Military Policy on Civil-Military Cooperation (CIMIC) and Civil-Military Interaction (CMI), North Atlantic Military Committee, May 2014.

²⁶ The general board: United States Forces, European theater... P. 40–56.

²⁷ Ibid.

²⁸ Цивільно-військове співробітництво...

Спільна діяльність військової і цивільної сторін веде до створення та підтримки ефективних зв'язків між ними, й успішного досягнення результатів. Сьогодні CIMIC – невід'ємна частина сучасних багатомірних операцій, яка вивчає всі сторони, що взаємодіють у конфлікті, та сприяє взаємній допомозі цивільних сил військовим, і навпаки. Основна мета цієї взаємодії – досягнення певного бажаного кінцевого стану, який має бути однаково корисним для місцевого населення, мирного населення та збройних сил. Тому підвищення ефективності CIMIC відіграє головну роль у досягненні успіху операції та певного бажаного кінцевого стану.

Сфера співпраці між військовими, цивільними органами влади, міжнародними, урядовими й неурядовими організаціями значною мірою залежить від типу поточних операцій чи кампаній. У бойових діях взаємодія між ними, як правило, обмежена і передовсім полягає у запобіганні невиправданих втрат та жертв серед цивільних осіб, а також підтримці дотримання норм міжнародного гуманітарного права. У миротворчих операціях ця взаємодія поступово розширюється, розвивається та поглиблюється. Переважно діяльність CIMIC у миротворчих операціях спрямована на підтримку та встановлення контролю над місцевим населенням, узгодження дій із державними органами влади, підтримку та надання гуманітарної допомоги населенню, а також на контроль над потоком біженців. У мирний час і під час гуманітарних операцій сфера співпраці з цивільною владою та цивільним населенням найтісніша й полягає у будівництві, відновленні та вдосконаленні інфраструктури, розподілі й доставці гуманітарної допомоги, моніторингу біженців і безпеки таборів біженців, попереджувальних заходах та ліквідації наслідків стихійних лих, аварій і катастроф.

REFERENCES

- CIMIC Field Handbook. (2016). (4rd ed.). The Hague: Civil-Military Co-operation Centre of Excellence [in English].
- Doctrine for Civil-Military Cooperation (NP-3.4.9). (2014). Sofia [in English].
- Harkusha, S. (2015). Problemni pytannia vzaïemodii pid chas provedennia antyterostychnoi operatsii. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykor-donnoi sluzhby Ukrainy. Seriya: Viiskovi ta tekhnichni nauky*, 1, 19–32 [in Ukrainian].
- Huntington, S. (1998). *The Soldier and the State*. Sofia; MoD, St. Georgi Pobedonosets [in English].
- Ivanov, V. (2012). *Fundamentals of Civil-Military Cooperation*. Sofia: Defence College [in English].
- Janssens, R., & Teiler, G. (2002). CIMIC since 1945: historical, political, and operational contexts'. In M. T. I. Bollen, R. Janssens (Eds.), *NL Arms. Netherlands annual review of military studies 2002. Civil – military cooperation. A marriage of reason* (pp. 74–77). Alblasterdam [in English].
- Kalahin, Y. (2017). Systema tsyvilno-viiskovoho spivrobotnytstva Zbroinykh Syl. Proceedings of the Scientific-Practical Conference: *Suchasna viina: humanitarnyi aspekt*, Kharkiv, 30 chervnia 2017. (pp. 90–93). Kharkiv: KHNUPS [in Ukrainian].
- Kees, H. (2007). 'De militair en wederopbouw. Zo civiel als mogelijk en zo militair als nodig'. *Internationale spectator*, 61, 63–67 [in Dutch].
- Koropatnik, I. (2016). Problemy informatsiinoho zabezpechennia diïalnosti hrupy tsyvilno-viiskovoho spivrobotnytstva Zbroinykh Syl Ukrainy. *Verkhovenstvo prava*, 2, 100–103 [in Ukrainian].

- Maren, T. (2005). Motivation and Self-Image Among German Peacekeepers. *International Peacekeeping*, 12 (4), 576–585 [in English].
- MC 411/2. NATO Military Policy on Civil-Military Cooperation (CIMIC) and Civil-Military Interaction (CMI). (2014, May). North Atlantic Military Committee [in English].
- NATO Civil-military co-operation (CIMIC) doctrine. (2003). NATO Allied Jointed Publication 9 (AJP-9), 1992 [in English].
- NATO Military Committee, MC 411/1 NATO Military Policy on Civil-Military Cooperation Nations Multidimensional Peacekeeping Operations. (2012). New York, NY: United Nations [in English].
- Robert, L. (2010). Non-Governmental aid Organisation in Afghanistan between impartiality and counterinsurgency. *Themen schwerpunkt*, 28, 223–227 [in English].
- The general board: United States Forces, European theater, civil affairs and military government: organisations and operations. (1945, June 17) [in English].
- Pater, I. (Ed.), (2018). *Tsyvilno-viiskove spivrobitnytstvo na terytorii Donetskoï ta Luhanskoï oblastei: modeli, tendentsii, perspektyvy*. Lviv [in Ukrainian].
- Telelym, V. (Ed.). (2015). *Tsyvilno-viiskove spivrobitnytstvo za standartamy NATO: navch. posibn*. Kyiv [in Ukrainian].
- Tkachuk, P., Kراسиук, O., & Kryvyziuk, L. (Comps.). (2018). *Tsyvilno-viiskove spivrobitnytstvo u suchasnomu zbroinomu konflikti: navch. posibn*. Lviv [in Ukrainian].
- United Nations, Department of Peacekeeping Operations. Handbook on United Nations Multidimensional Peacekeeping Operations. (2003). New York: United Nations [in English].
- Vasiukova, N. (2017). Tsyvilno-viiskove spivrobitnytstvo v Ukraini: stvorennia ta rozvytku u kryzovykh umovakh. *Informatsiina bezpeka liudyny, suspilstva, derzhavy*, 1 (21), 84–95 [in Ukrainian].

Ivanna CHOBIT

PhD Student

Scientific and Organizational Department

Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy

ORCID.org/0000-0001-6669-2474

e-mail: ivannachobit23@gmail.com

ORIGINS, HISTORY OF CREATION AND DEVELOPMENT OF CIVIL-MILITARY COOPERATION STRUCTURE

The paper briefly describes the origins, history of the creation, and development of structures of Civil-Military Cooperation (CIMIC). The reasons for CIMIC's emergence are analyzed, and the guidelines for its development from World War II to the present are given. The concepts of civil-military cooperation among the United States of America and a number of NATO member countries have been substantiated. The history of the transformation of the meaning of the terms CIMIC and Civil Affairs in the NATO CIMIC Doctrines AJP-9 and MC 411/1 is revealed. The main aspects of the activities of civil-military cooperation structures in World War II, the Cold War, and during peacekeeping operations to maintain peace and security are highlighted. Particular attention is paid to the disclosure of the CIMIC's main functions in the national doctrines of NATO member countries and outlines the differences in the doctrinal approaches of CIMIC in countries such as the United States, France, Germany, the Netherlands,

Denmark, and Ukraine. After all, depending on the challenges facing the state, civil-military cooperation can be directed both to solve problems inside the state and abroad. It also outlines the important role of civil-military cooperation in the course of military conflict (operations) and overcoming the consequences of hostilities and the need to establish effective cooperation between the government, the public, and the army. It will contribute to a better understanding of the challenges facing CIMIC in armed conflict or peacekeeping missions.

Keywords: civil-military cooperation, civil-military interaction, civil-military relations, civil affairs.